

EEN JAAR NA DE AVIFAUNA VAN MIDDEN-NEDERLAND

Het is nu ruim een jaar geleden dat de Avifauna van Midden-Nederland verscheen. De ontwikkelingen die zich na de totstand koming van deze publicatie hebben voorgedaan zijn de moeite waard eens op een rijtje te worden gezet. Wanneer één van de schrijvers dat doet loopt hij het risico in een gekleurd betoog te vervallen, maar dat is weer eens wat anders dan al die "objectieve" informatie.

Na de publicatie zijn een groot aantal recensies verschenen; tot op heden in totaal 23. Daaronder waren besprekingen in alle grote landelijke dagbladen, m.u.v. "De Telegraaf". De ornithologische tijdschriften hebben veel aandacht aan de Avifauna besteed. In de "Regionale Omroep Noord en Oost (RONO)" en in "Weer of geen weer (VARA)" werd het boek ook besproken. Een leuke recensie stond in Elseviers

literair supplement van 1 april 1972. De recensent Thomas Rep heeft kennelijk zelf ooit geïnventariseerd. Hieronder is een stukje van zijn mening aangehaald.

"Avifauna van Midden-Nederland" is een nauwkeurig en goed boek. Het lijkt het begin te zijn van een serie, die op den duur een beeld zal moeten geven van ornithologisch Nederland gedurende de jaren zeventig. Tot nu toe vond onderzoek zijn weerslag in enkele ongeorganiseerde, zij het zeer verdienstelijke avifauna's van een paar provincies, gedeelten van provincies en enkele Waddeneilanden. Juist nu, met alle kans dat wij op de rand van een afgrond balanceren, lijkt het noodzakelijk de inventarisaties op te maken ten dienste van de levenden en van hen die over honderden jaren (als er dan nog iemand is) kennis willen nemen van wat er

anno 1970 in Nederland nog te zien was aan vogels. De tientallen dagboeken, zakboekjes en losse papiertjes zullen tegen die tijd ongetwijfeld zijn zoekgeraakt. En dat lijkt mij de grote kwaliteit van dit boek: het is een samenvatting van wat ruwweg 170 vogelkenners in de loop der jaren (1965-1970) in hun kleine boekjes bijeen hebben gegaard. In dit grote boek werd hun werk vanzelfsprekend ondersteund door een uitgebreid literatuuronderzoek, maar nog vanzelfsprekender is het dat het onderzoek werd geprojecteerd op wat voor ons allen nog altijd als het belangrijkste geldt: het milieu, en direct daarmee samenhangend landschapsbeheer en vogelbescherming....."

Actieve medewerkers aan de Avifauna van Midden-Nederland hebben zich verspreid over Zuid-Holland, Noord-Holland en Gelderland. Er zijn avifauna's in voorbereiding voor de Gelderse Vallei (publicatie ca. 1974), het riviereengebied vanaf Culenburg tot de Duitse grens (ca. 1976) en West-Nederland vanaf het Noordzeekanaal tot de grens der provincie Zeeland (ca. 1977). Voor de laatste publicatie heeft het provinciaal bestuur van Zuid-Holland f 30.000,- beschikbaar gesteld.

We hebben ook de eerste aanzet gegeven voor een landelijke aanpak van het inventariseren. Op 10 maart j.l. is de Stichting Ornithologisch Veldonderzoek in Nederland (SOVON) opgericht. In deze organisatie werken de Nederlandse Ornithologische Unie, het Rijks Instituut voor Natuurbeheer, het Instituut voor Oecologisch Onderzoek en vrijwel alle regionale vogelwerkgroepen samen. Het eerste doel vormt het Atlas-project. Nederland wordt in hokken van 5x5 km verdeeld en van elk hok wordt vastgesteld welke vogelsoorten daar broeden en in welke aantallen. Tenslotte is het interessant te vertellen dat een evaluatie van de gegevens van Midden-Nederland plaatsvindt. Door Gerard Dirkse is een grafiek ontwikkeld met een standaardlijn, waarvan men kan aflezen in hoeverre het telgebied dat U geïnventari-

seerd hebt, wat betreft de rijkdom aan broedvogelsoorten afwijkt van het gemiddelde van (Midden-)Nederland. Dit onderzoek zal binnen afzienbare tijd worden gepubliceerd in Limosa. Door Roel Meyer en Jan van der Straaten wordt momenteel ook een evaluatiemethodiek ontwikkeld; hierin staan zeldzaamheid en talrijkheid centraal.

De avifauna functioneert ook als middel om de vogels beter te kunnen beschermen. De gegevens zijn bijvoorbeeld gebruikt voor het streekplan Midden- en Zuidoost Utrecht, de structuurschets voor het Westelijk Weidegebied, het Kromme Rijnproject, het ecologisch onderzoek in het gewest Goiland, het bestemmingsplan Landelijk Gebied van Soest, projectstudies van studenten landschapsarchitectuur en stedenbouw van de hogescholen in Wageningen en Delft. Ook bij talloze incidentele aanslagen op de natuur, bij het opstellen van bezwaarschriften en bij het samenstellen van rapporten door actiegroepen (S8, Leusden, Eemnes, enz.) wordt dankbaar gebruik gemaakt van de gegevens. Systematisch verzamelde gegevens over de natuur zijn in Nederland nog maar weinig aanwezig.

Wie koopt de avifauna? Het is zonder een uitgebreid marketing onderzoek moeilijk op deze vraag een antwoord te geven en we moeten dan ook ten dele afgaan op een indruk. Mensen wier belangstelling niet verder gaat dan het determineren en waarnemen van vogels in de tuin of tijdens een wandeling, zullen er over het algemeen niet zo snel toe overgaan deze avifauna te kopen. De vogelaars die ook belangstelling hebben voor wat verdergaande zaken zoals biotoop, talrijkheid, relatie tot het milieu, kopen dit boek vrijwel allemaal. Ook overheidsinstanties, stedenbouwkundige bureau's, e.d. schaffen het aan.

W.F. Alleyn.